

دیدگاه

شماره: ۶۷۲

تاریخ: ۱۳۹۳/۷/۶

موضوع: ایجاد ثبات در سیاستها و مقررات تجاری - مورد نرخ های تعرفه گمرکی

تهیه و تنظیم: میرهادی سیدی

توضیح اجمالی:

بنگاههای اقتصادی و فعالین آنها در فعالیتهای خود با ریسکها و ناطمنانی‌های بسیاری روبرو می‌شوند. هرچه این ریسکها و ناطمنانی‌ها بیشتر باشد هزینه بنگاههای اقتصادی در فعالیتها بالاتر می‌رود. برخی از این خطرات توسط شرکت‌های بیمه پوشش داده می‌شوند و بنگاهها برای پوشش بیمه‌ای آنها هزینه می‌پردازند و فعالیت خود را از آن خطر مصون می‌نمایند. اما برای نااطمنانی‌ها غالباً پوشش بیمه‌ای وجود ندارد. هرچه زمینه‌ها و احتمال چنین ناطمنانی‌هایی بیشتر باشد هزینه بیشتری از این ناحیه به فعالیت‌های اقتصادی تحمیل می‌شود. در مواردی این ناطمنانی‌ها به قدری بالا می‌رود که بسیاری از فعالین اقتصادی که مبتنی بر داده‌های قابل اطمینان تصمیم‌گیری می‌کنند، شرایط را بسیار غیرقابل اتكاء تشخیص داده و به همین دلیل ترجیح می‌دهند که فعالیت خود را متوقف کنند.

برای جلوگیری از این وضعیت می‌توان به یکی از اصول سازمان جهانی تجارت (WTO) متولّ شد. این سازمان از اعضای خود می‌خواهد که ثبات در قوانین و مقررات و رویه‌های اداری خود را حفظ کنند. در تمامی حوزه‌های مربوط به این سازمان اصل ثبات مورد تأکید قرار می‌گیرد و رعایت این اصل برای همه اعضای سازمان ضروری است. مطابق این اصل کشورها موظفند:

- نرخ تعرفه گمرکی کالاهای وارداتی خود را ثبت نمایند. یعنی حداقل نرخ تعرفه گمرکی هر یک از کالاهای را مشخص نمایند و با اعلام آن برای همیشه حق بالا رفتن از خود سلب کنند. بدین ترتیب ثبات در حوزه مهمی از سیاست تجاری ایجاد شده و برای فعالین اقتصادی فضای با ثبات و اطمینان بخشی برای فعالیت بوجود می‌آید.
- ثبات در قوانین و مقررات خود ایجاد نموده و جز در موقع ضروری نسبت به تغییر مقررات حاکم اقدام ننمایند.
- در مواقعی که تغییر در مقررات ضرورت پیدا می‌کند حتماً فرست مقررات مناسبی بین اعلام مقررات و اجرای آنها قابل شوند تا فعالین اقتصادی بتوانند خود را با شرایط جدید تطبیق دهند و دچار مخاطره غیرقابل پیش‌بینی نشوند.

با توجه به مطالب بالا، پیشنهاد می‌شود: دولت بخشی از نرخ‌های تعرفه گمرکی ردیفهای کالایی را به مدت ۵ سال ثبت نماید.

نکات کلیدی:

۱- پیشنهاد می‌شود در سال ۱۳۹۴ حدود یک سوم نرخهای تعرفه گمرکی کالاهای موجود در جداول مقررات صادرات و واردات ایران ثبت شوند و به همه فعالین اقتصادی اعلام شود که دولت نرخ تعرفه گمرکی این کالاهای را تا مدت ۵ سال افزایش نخواهد داد. (اما کاهش آنها محتمل بوده و خلاف اصل ثبت نیست) در این صورت فعالین اقتصادی با اطمینان بیشتری می‌توانند نسبت به برنامه‌ریزی فعالیت‌های خود اقدام نمایند.

۲- با عنایت به اینکه در الحق از ایران درخواست تجارت از ایران درخواست خواهد شد که ۱۰۰ درصد ردیفهای تعرفه خود را ثبت نماید، این اقدام در واقع زمینه‌سازی ملی برای پذیرش و اعمال این تعهد محسوب می‌شود و در عین حال فضای تصمیم‌گیری اقتصادی را برای فعالین اقتصادی با ثبات می‌کند و هزینه‌های پنهان ناشی از ناطمنانی را کاهش می‌دهد.

۳- باید خاطر نشان نمود که بر اساس کتاب مقررات صادرات و واردات سال ۱۳۹۳ از مجموع ۷۴۴۷ ردیف تعرفه (مشتمل بر ۹۵۹ کالای کشاورزی و ۶۲۸۸ کالای غیرکشاورزی- صنعتی و معدنی) موجود در جداول تعرفه ملی ایران، واردات از خارج فقط در حدود دو سوم ردیفهای تعرفه رخ می‌دهد. بنابراین می‌توان در سالهای ابتدایی این طرح ثبت نرخ تعرفه را عمده‌تاً از ردیفهای کالایی کمتر حساس یا ردیفهایی که فاقد واردات بوده یا واردات ناچیزی دارند شروع کرد و بتدریج پس از ارزیابی آثار این اقدام، ثبت نرخهای تعرفه را به کالاهای بعدی تسری داد.

۴- باید توجه نمود که ثبت مقررات مفهومی عامتر از ثبت نرخهای تعرفه است و در عمل باید به دامنه وسیعی از مقررات مربوط به استانداردها، ضوابط اجرایی مربوط به امور گمرکی، ضوابط و مقررات حاکم بر حقوق مالکیت فکری، تجارت خدمات و سرمایه‌گذاری خارجی و نظایر آن تسری پیدا کند.

۵- از اقدام پیشنهادی فوق می‌توان در جهت فرهنگ‌سازی ثبت مقررات و ضوابط اجرایی در کشور بهره‌برداری نمود و آن را به عنوان الگویی برای ثبت تدریجی مقررات در سطح ملی بدل کرد و بر اساس آن رویکرد ایجاد ثبات در فضای کسب و کار را به یک شعار ملی برای دولت بدل نمود.

تأیید رئیس معاونان:

تأیید رئیس گروه مشاوران: